

Črni močeril iz Bele krajine

Črna človeška ribica ali črni močeril (*Proteus anguinus parkelj*) je podvrsta človeške ribice (*Proteus anguinus*), svetovno znanega endemita podzemeljskih voda Dinarskega krasa. Odkrit je bil približno 300 let za »belo« podvrsto, leta 1986 v bližnjem izviru Dobljčice, nekoliko kasneje pa le še v izviru Jelševnik.

V primerjavi s svetlo podvrsto ima črni močeril temno pigmentirano kožo, razvite oči, krajšo in bolj zaobljeno glavo, sorazmerno daljši trup, krajše noge, v hrbtenici trupa pa več vretenc. Čeprav njegova podoba tega ne kaže, je vendarle jamska žival, ki se svetlobi izogiba in pride na površje le ponoči.

Uvrščen je na slovenski rdeči seznam ogroženih živalskih vrst. Zavarovan je z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, 46/2004), s katero je živali med drugim prepovedano loviti, ubijati in namerno vznemirjati.

Predstavitve črnega močerila v Jelševniku

Izvir Jelševnik je edino mesto, kjer lahko črnega močerila znanstveno proučujemo v naravnem okolju. Zato ima izvir z najbližjo okolico izjemen naravovarstveni in raziskovalni pomen, dostop pa je možen le do ograje.

Obiskovalci se lahko seznanijo s črnim močerilom v Zupančičevi hiši ob izviru, kjer so na ogled:

- informativni panoji in
- film o človeški ribici.

Predstavitve črnega močerila je možna po predhodnem dogovoru z Zupančičevimi

na telefon: 07/305-1848 ali 041/632-636.

Dodatne informacije TIC Črnomelj,

tel.: 07/306-1142.

Razstavo so pripravili:

- dr. Boris Bulog in dr. Boris Sket, Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani
- Andrej Hudoklin, Zavod RS za varstvo narave, OE Novo mesto.

Oblikovanje panojev: ARHE d.o.o.

Film "Človeška ribica ali močeril": Prirodoslovni muzej Slovenije

Film "Črna človeška ribica": Televizija Slovenija

Fotografiji na letaku: Boris Bulog, Marko Pršina

Predstavitve so omogočili: Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, družina Zupančič, MOP - Agencija RS za okolje, Občina Črnomelj, BTC d.d., Sektor za odnose z javnostmi, Zavod RS za varstvo narave.

Ponatis letaka je omogočil Zavod RS za varstvo narave, 2006.